

Κεφάλαιο 11. Διαδικασίες υποβολής εκθέσεων και αποθήκευσης δεδομένων

Υπεύθυνος συνεργάτης: BayHfoD

Co-funded by
the European Union

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

11. Κεφάλαιο 11. Διαδικασίες υποβολής εκθέσεων και αποθήκευσης δεδομένων

11.1 Εισαγωγή

Στο σύνθετο τοπίο της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων με σκοπό την εργασιακή εκμετάλλευση (εν συντομία: εργασιακή εκμετάλλευση), οι αποτελεσματικές διαδικασίες αναφοράς και αποθήκευσης δεδομένων είναι ζωτικής σημασίας για την οικοδόμηση ισχυρών υποθέσεων, τη διασφάλιση της λογοδοσίας και τη διευκόλυνση της διαυπηρεσιακής συνεργασίας. Το παρόν κεφάλαιο, «Διαδικασίες αναφοράς και αποθήκευσης δεδομένων», έχει ως στόχο να παρέχει σε υπηρεσίες, εισαγγελείς, επιθεωρητές εργασίας και επαγγελματίες πρώτης γραμμής καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο βελτίωσης των γνώσεων και των ικανοτήτων τους σε θέματα τεκμηρίωσης, διαχείρισης και διαδικασιών ανταλλαγής πληροφοριών. Η ακριβής αναφορά και η συστηματική αποθήκευση δεδομένων σχετικά με τα δικαιώματα και την ιδιωτική ζωή όχι μόνο βελτιώνουν την ποιότητα των ερευνών, αλλά και προστατεύουν τα θύματα. Το παρόν κεφάλαιο δεν αποσκοπεί στην παροχή ή την προώθηση συστάσεων πολιτικής, αλλά οι δραστηριότητες που περιγράφονται σε αυτό επικεντρώνονται απλώς στον βέλτιστο τρόπο διαχείρισης των δεδομένων στο υφιστάμενο νομικό, επιχειρησιακό και τεχνικό περιβάλλον. Ωστόσο, αυτά διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των διαφόρων κρατών, περιφερειών και οργανισμών. Κατά συνέπεια, το παρόν κεφάλαιο δεν μπορεί και δεν παρέχει οδηγίες που να ισχύουν σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς αυτές είναι σπάνιες έως ανύπαρκτες. Αντ' αυτού, **το παρόν κεφάλαιο περιγράφει τον τρόπο εκπαίδευσης των σχετικών φορέων όσον αφορά την αναφορά και την ανταλλαγή δεδομένων, πλήρως**

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

προσαρμοσμένο στις συγκεκριμένες εθνικές, περιφερειακές και οργανωτικές ιδιαιτερότητες. Οι εκπαιδευόμενοι θα ενθαρρυνθούν να μάθουν τις βέλτιστες πρακτικές για τη συλλογή και καταγραφή δεδομένων, τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τα νομικά και ηθικά πρότυπα και την αξιοποίηση των πιθανών τεχνολογικών δυνατοτήτων για την απλοποίηση αυτών των διαδικασιών. Μέσω πρακτικών παραδειγμάτων και μελετών περιπτώσεων, το παρόν κεφάλαιο θα υπογραμμίσει τη σημασία της συνεπούς και ολοκληρωμένης διαχείρισης δεδομένων για τον εντοπισμό των προτύπων εμπορίας ανθρώπων, την ενημέρωση των πολιτικών αποφάσεων και, τελικά, την προώθηση επιτυχημένων παρεμβάσεων. Με την προώθηση μιας συνεργατικής προσέγγισης και μιας κοινής κατανόησης των πρωτοκόλλων αναφοράς, μπορούμε να δημιουργήσουμε μια πιο αποτελεσματική απάντηση στην εργασιακή εκμετάλλευση και να συμβάλουμε σε ένα ασφαλέστερο και πιο δίκαιο περιβάλλον για τους ευάλωτους πληθυσμούς.

Το κεφάλαιο της εκπαίδευσης ξεκινά με τους μαθησιακούς στόχους ενός συμμετέχοντα στην εκπαίδευση (ενότητα 2). Ακολουθεί η ενότητα 3, η οποία περιέχει το θεωρητικό και ενημερωτικό υπόβαθρο των θεμάτων και υπογραμμίζει τη σημασία της αναφοράς και της αποθήκευσης δεδομένων. Ακολουθεί μια πρακτική άσκηση για το κεφάλαιο της εκπαίδευσης, η οποία επιτρέπει στον συμμετέχοντα να εσωτερικεύσει τις θεωρητικές πληροφορίες που έχει μάθει εκ των προτέρων (ενότητα 4).

11.2 Μαθησιακοί στόχοι

Μετά την εκπαίδευση, ο συμμετέχων θα...

- ... έχει ευαισθητοποιηθεί σχετικά με τις νομικές και ηθικές υποχρεώσεις που σχετίζονται με την αναφορά και την αποθήκευση/διαχείριση δεδομένων.
- ... έχει αποκτήσει γνώσεις σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές για τη βελτίωση της τεκμηρίωσης και της αναφοράς περιστατικών εμπορίας ανθρώπων.
- ... είναι σε θέση να ενημερωθεί αποτελεσματικά σχετικά με την εφαρμοζόμενη τεχνολογία για την αποθήκευση δεδομένων και τη συνεργασία μεταξύ φορέων.
- ... είναι σε θέση να εντοπίζει τις προκλήσεις στις διαδικασίες αναφοράς και να αναπτύσσει στρατηγικές για την αντιμετώπισή τους.

11.3 Θεωρητικό/ενημερωτικό μέρος

Οι εξελιγμένες, στοχευμένες και ολοκληρωμένες διαδικασίες αναφοράς, αποθήκευσης και ανταλλαγής δεδομένων αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της διαχείρισης ενός μεγάλου μέρους των περιπτώσεων εμπορίας ανθρώπων. Οι λόγοι για αυτό είναι πολλοί, οι οποίοι θα περιγραφούν στα επόμενα κεφάλαια, μαζί με σχετικές συστάσεις για τον τρόπο βελτίωσης της τρέχουσας κατάστασης.

11.3.1 Διεύρυνση των πηγών δεδομένων: Μια ευκαιρία για την ενίσχυση της καταπολέμησης της εργασιακής εκμετάλλευσης

Τα δεδομένα σχετικά με την εργασιακή εκμετάλλευση συλλέγονται από διάφορους φορείς, όπως για παράδειγμα το Εθνικό Γραφείο Στατιστικών Εργασίας, η Eurostat της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ΜΚΟ, διεθνείς οργανισμοί όπως ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), ακαδημαϊκά και ερευνητικά

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union

ιδρύματα, νομικές εταιρείες συμβούλων, τα μέσα ενημέρωσης μέσω του (ερευνητικού) δημοσιογραφικού έργου και, τέλος, οι επιθεωρήσεις εργασίας και οι αστυνομικές αρχές. Όλοι αυτοί οι φορείς διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην καταπολέμηση της εργασιακής εκμετάλλευσης, έστω και αν αυτό γίνεται μόνο εν μέρει μέσω της απλής ανάλυσης της τρέχουσας κατάστασης. Τα δεδομένα σχετικά με την εργασιακή εκμετάλλευση δεν είναι πάντα διαθέσιμα σε όλους τους σχετικούς φορείς στον ίδιο βαθμό και την ίδια στιγμή, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις τα δεδομένα δεν κοινοποιούνται μεταξύ των σχετικών φορέων χωρίς περιορισμούς.

Για παράδειγμα, οι ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στον τομέα της εμπορίας ανθρώπων/εργασιακής εκμετάλλευσης έρχονται συχνά σε επαφή με τα θύματα. Ωστόσο, τα δεδομένα/πληροφορίες που συλλέγονται δεν κοινοποιούνται πάντα στην αστυνομία. Και εδώ έγκειται ένα σοβαρό πρόβλημα: προκειμένου να καταπολεμηθεί η εμπορία ανθρώπων με στοχευμένο τρόπο, ξεκινώντας έρευνες, καταδικάζοντας τους δράστες, αποδομώντας τα υπάρχοντα εγκληματικά δίκτυα και αποζημιώνοντας τα θύματα, πρέπει να εμπλακούν οι επιθεωρήσεις εργασίας και οι ανακριτικές αρχές. Το πρόβλημα αυτό και οι πιθανές προσεγγίσεις για την επίλυσή του εξετάζονται παρακάτω:

Όπως και με όλα τα αδικήματα στον τομέα της εμπορίας ανθρώπων, θεωρείται πολύ πιθανό να υπάρχει ένα πολύ υψηλό επίπεδο σκοτεινής και γκρίζας εγκληματικότητας σε ολόκληρη την Ευρώπη στον τομέα της εμπορίας εργατικού δυναμικού, κυρίως λόγω του γεγονότος ότι τα θύματα και τρίτα μέρη συχνά δεν απευθύνονται απευθείας στις ανακριτικές αρχές και τις επιθεωρήσεις εργασίας, αλλά σε άλλους φορείς, ιδίως σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, όπως οι ΜΚΟ. Ως εκ τούτου, μπορεί να υποθεθεί ότι ένας μεγάλος αριθμός θυμάτων/αδικημάτων δεν έρχεται ποτέ στο προσκήνιο των ανακριτικών αρχών και των επιθεωρήσεων

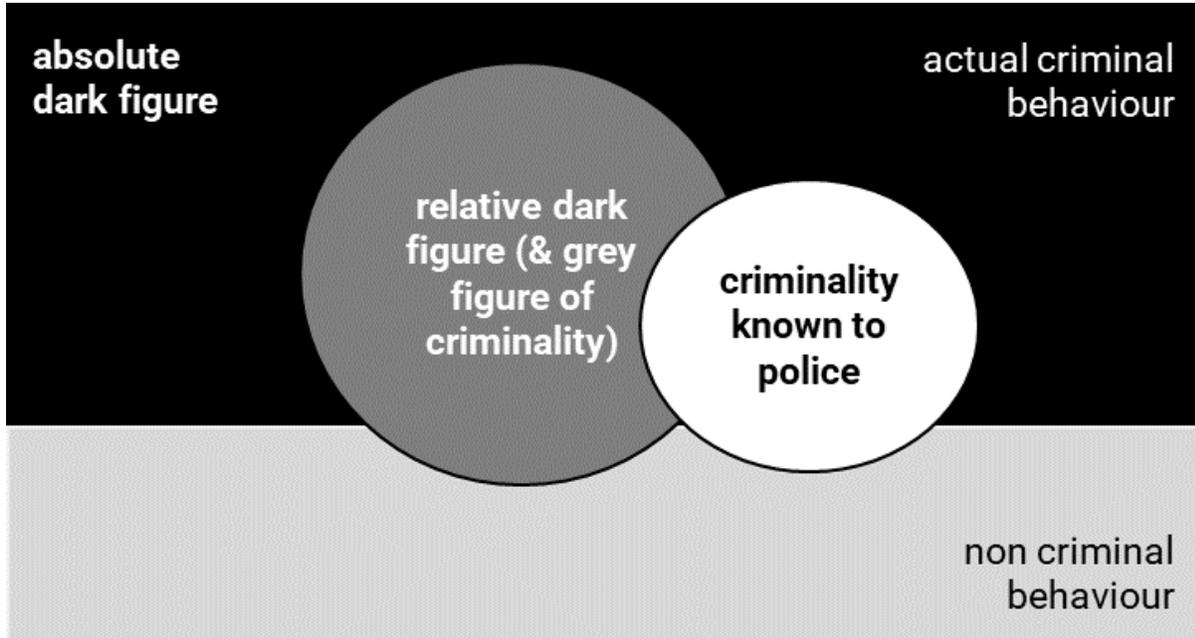
Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

εργασίας, αλλά παραμένει αδιάγνωστος στα σκοτεινά ή γκρίζα στοιχεία της εγκληματολογίας.

Το διάγραμμα 16 παρουσιάζει μια απλοποιημένη εγκληματολογική εικόνα των στοιχείων εγκληματικότητας:

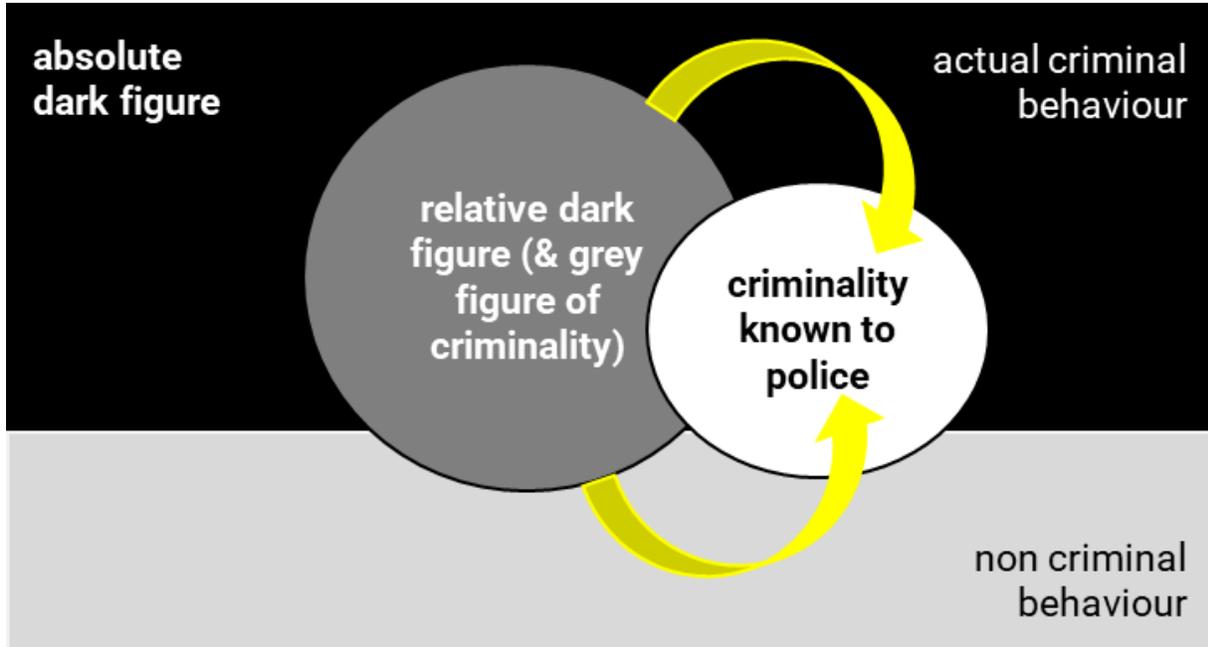
Ο απόλυτος σκοτεινός αριθμός εγκληματικότητας που απεικονίζεται με μαύρο χρώμα περιλαμβάνει όλες τις περιπτώσεις εργασιακής εκμετάλλευσης που δεν αναφέρθηκαν ή δεν αποκαλύφθηκαν ποτέ. Το πεδίο που εμφανίζεται σε σκούρο γκρι χρώμα περιλαμβάνει όλες τις περιπτώσεις που δεν έχουν καταγραφεί επίσημα, αλλά είναι γνωστά εγκλήματα, π.χ. μέσω γενικών ερευνών ή ΜΚΟ (σχετική σκοτεινή εικόνα). Αυτό το πεδίο περιλαμβάνει επίσης περιπτώσεις που ήταν γνωστές στην αστυνομία, αλλά δεν καταγράφηκαν ή δεν καταγράφηκαν σωστά (γκρίζα εικόνα). Το πεδίο που εμφανίζεται εδώ σε λευκό χρώμα περιλαμβάνει όλες τις περιπτώσεις που είναι γνωστές στην αστυνομία και έχουν καταγραφεί επίσημα.

Σχήμα1. Εγκληματολογικά στοιχεία εγκληματικότητας

Για να βελτιωθεί η καταπολέμηση της εργασιακής εκμετάλλευσης, είναι απαραίτητο να επεκταθεί και να βελτιωθεί η αναγνώριση των αδικημάτων/θυμάτων. Ακολουθώντας τη λογική του Σχήματος 19, είναι επομένως ζωτικής σημασίας να μεταφερθούν όσο το δυνατόν περισσότερα αδικήματα στο λευκό πεδίο «εγκληματικότητα γνωστή στην αστυνομία» (βλ. Σχήμα 18). Αυτό φαίνεται να είναι εφικτό ιδίως από την ομάδα των σχετικά σκοτεινών και γκρίζων στοιχείων. Αν και αυτά τα αδικήματα δεν είναι επίσημα γνωστά στην αστυνομία, οι ανακριτικές αρχές ή άλλοι φορείς ενδέχεται να διαθέτουν σχετικές πληροφορίες και στοιχεία που, στην ιδανική περίπτωση, θα μπορούσαν να καταστήσουν δυνατή την έναρξη έρευνας και την απελευθέρωση των θυμάτων από καταστάσεις εκμετάλλευσης.

Σχήμα2. Στόχος της διευρυμένης επίσημης καταγραφής της εγκληματικότητας

Ανακύπτει το ερώτημα πώς τα αδικήματα από τον σχετικό σκοτεινό αριθμό και τον γκρίζο αριθμό μπορούν να γίνουν επίσημα γνωστά στην αστυνομία. Για πολλά από τα αδικήματα που αποδίδονται στον γκρίζο αριθμό, δηλαδή είναι γνωστά στην αστυνομία σε κάποιο βαθμό, αλλά δεν έχουν καταγραφεί ποτέ επίσημα ή δεν έχουν καταγραφεί σωστά, συνιστάται ιδιαίτερα η στοχευμένη εκπαίδευση των αντίστοιχων αξιωματικών που χειρίζονται τις υποθέσεις. Αφενός, πρέπει να εκπαιδευτούν εκτενώς ώστε να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τα αδικήματα/θύματα της εμπορίας ανθρώπων (βλ. π.χ. κεφάλαιο 1 σχετικά με την εκπαίδευση). Αφετέρου, **συνιστάται ανεπιφύλακτα οι αξιωματικοί να εκπαιδευτούν στις απαραίτητες εθνικές και οργανωτικές διαδικασίες για την αναφορά και την αποθήκευση δεδομένων.**

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union

Συνήθως, η τιμή των αδικημάτων στον σχετικό «σκοτεινό αριθμό» είναι πολύ μεγαλύτερη από αυτόν στον «γκρίζο αριθμό». Μπορεί να υποθεθεί ότι αυτό ισχύει ιδιαίτερα στον τομέα της εμπορίας ανθρώπων, όπου η άμεση επαφή του θύματος με τις ανακριτικές αρχές παρεμποδίζεται ούτως ή άλλως λόγω διαφόρων παραγόντων που επηρεάζουν, όπως για παράδειγμα η παράνομη ή ασαφής κατάσταση διαμονής του θύματος. Κατά συνέπεια, υπάρχει μεγάλο δυναμικό για την επίσημη καταγραφή ποινικών αδικημάτων που αρχικά ήταν γνωστά μόνο ως μέρος του σχετικού σκοτεινού αριθμού. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί ιδίως μέσω της στενής συνεργασίας με όλους τους φορείς που έχουν μεγάλη πιθανότητα να έρθουν σε επαφή με θύματα εργασιακής εκμετάλλευσης, να είναι σε θέση να τα αναγνωρίσουν ή ακόμη και να τους παράσχουν υποστήριξη (όπως οι ΜΚΟ, ιδίως στον τομέα της παροχής συμβουλών στα θύματα). Συνεπώς, συνιστάται η οικοδόμηση σχέσεων εμπιστοσύνης με τέτοιες οργανώσεις και, εάν αυτό είναι νομικά εφικτό (αυτό πρέπει φυσικά να εξεταστεί με βάση την αντίστοιχη εθνική νομοθεσία), η δημιουργία κοινών διαδικασιών και δομών ή η αποτελεσματική χρήση των υφιστάμενων, προκειμένου να ανταλλάσσονται σχετικές πληροφορίες. Εάν δεν υπάρχει καμία από αυτές τις επιλογές, συνιστάται η συζήτηση και ο καθορισμός πιθανών μη θεσμοθετημένων αλλά νόμιμων επιλογών και τυποποιημένων διαδικασιών για την ανταλλαγή πληροφοριών. Για να είναι δυνατή η εφαρμογή των προαναφερθεισών επιλογών, συνιστάται η διοργάνωση κοινών εκδηλώσεων με σκοπό τη διερεύνηση, την κατάρτιση και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις δυνατότητες ανταλλαγής δεδομένων και ενδεχόμενης κοινής αποθήκευσης (βλ. κεφάλαιο 4).

Πρέπει να σημειωθεί, ωστόσο, ότι η συνεργασία αυτή με φορείς εκτός των αρχών έρευνας και των επιθεωρήσεων εργασίας μπορεί να αποφέρει μεγάλα οφέλη που υπερβαίνουν κατά πολύ την απλή ταυτοποίηση των θυμάτων, αλλά αφορούν σε μεγάλο

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

βαθμό τη διαχείριση μιας υπόθεσης εμπορίας ανθρώπων, όπως θα συζητηθεί περαιτέρω στα επόμενα κεφάλαια.

Επιπλέον, η προαναφερθείσα διεύρυνση των πηγών δεδομένων είναι επίσης πολύ σημαντική, καθώς μόνο το ευρύτερο δυνατό φάσμα πληροφοριών επιτρέπει την κατάλληλη αξιολόγηση της κατάστασης και, κατά συνέπεια, των τυχόν προτύπων και τάσεων. Οι αξιολογήσεις της κατάστασης για συγκεκριμένους τομείς αδικημάτων έχουν ιδιαίτερη σημασία για την κατανομή των δυνάμεων και των πόρων μεταξύ και εντός των κρατικών αρχών, καθώς και για τη χρηματοδότηση εξωτερικών φορέων από το κράτος. Κατά συνέπεια, μια ρεαλιστική αξιολόγηση της κατάστασης στον τομέα της εργασιακής εκμετάλλευσης μπορεί επίσης να συμβάλει στη διασφάλιση της διάθεσης περισσότερων δυνάμεων και πόρων για την καταπολέμηση της εργασιακής εκμετάλλευσης, υπό την προϋπόθεση ότι η συχνότητα και η σοβαρότητα των αδικημάτων μπορούν να καταγραφούν στατιστικά. Αυτό μπορεί αναμφίβολα να συμβάλει επίσης στην καλύτερη καταπολέμηση της εργασιακής εκμετάλλευσης και στη βελτίωση της διαχείρισης των υποθέσεων, δεδομένου ότι σε μεγάλο μέρος της ΕΕ υπάρχει έλλειψη προσωπικού, πόρων και χρηματοδότησης για αυτές τις προσπάθειες.

11.3.2 Αποθήκευση δεδομένων

Ο τρόπος αποθήκευσης των δεδομένων εσωτερικά και το ποιος εντός ενός οργανισμού έχει πρόσβαση στα σχετικά δεδομένα είναι κρίσιμα ζητήματα για τη διαχείριση των περιπτώσεων εργασιακής εκμετάλλευσης. Ιδιαίτερα οι κυβερνητικές υπηρεσίες, όπως οι επιθεωρήσεις εργασίας ή οι ανακριτικές αρχές, υπόκεινται συχνά σε αυστηρές απαιτήσεις για τη διασφάλιση της εμπιστευτικότητας και της προστασίας των δεδομένων. Στην πράξη, τέτοιες απαιτήσεις και περιορισμένες

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

τεχνικές δυνατότητες μπορούν να οδηγήσουν σε πολύπλοκες δομές δεδομένων που είναι δύσκολο να κατανοηθούν και να πλοηγηθεί κανείς σε αυτές, καθιστώντας δύσκολη την αποθήκευση των δεδομένων με τρόπο διαισθητικό και σχετικό. Αντίθετα, είναι ιδιαίτερα σημαντική η σε βάθος γνώση της δομής των δεδομένων και των τυποποιημένων διαδικασιών αποθήκευσης δεδομένων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η πρόσβαση στα δεδομένα και σε ορισμένα συστήματα είναι επίσης περιορισμένη εντός των επιμέρους οργανισμών, π.χ. σύμφωνα με την **αρχή της «ανάγκης γνώσης»** (principle of need-to-know).

Η στοχευμένη αποθήκευση δεδομένων είναι ιδιαίτερα σημαντική, μεταξύ άλλων, λόγω των ακόλουθων πτυχών:

- Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ακόμη και εντός ενός ενιαίου οργανισμού/αρχής, όλες οι υποψίες, οι ενδείξεις και τα αποδεικτικά στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αναγνώριση και την επιτυχή διαχείριση των περιπτώσεων εργασιακής εκμετάλλευσης, πρέπει να υπάρχει μια **σαφής δομή αρχειοθέτησης δεδομένων**, η οποία να είναι επαρκώς γνωστή σε όλα τα αρμόδια τμήματα και τους φορείς εντός μιας αρχής. Ιδιαίτερα όσον αφορά τις έρευνες για οργανωμένες εγκληματικές δομές, η συμμετοχή διαφόρων τμημάτων της αρχής είναι απαραίτητη προκειμένου να είναι δυνατή η ολοκληρωμένη αποκάλυψη των συχνά πολύπλοκων, διασταυρούμενων παράνομων πρακτικών τους και, ως εκ τούτου, να υπάρχουν οι απαραίτητες δυνατότητες για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος με μια πολυεπίπεδη ερευνητική προσέγγιση. Αυτό σημαίνει, για παράδειγμα, ότι εκτός από τα παραδοσιακά προσωπικά αποδεικτικά στοιχεία, θα πρέπει να είναι επίσης δυνατή η απόκτηση σε βάθος αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με τις χρηματοοικονομικές συναλλαγές και την ψηφιακή επικοινωνία. Για τον σκοπό

αυτό, μεταξύ άλλων, απαιτούνται οι αρμοδιότητες πολλών τμημάτων στις περισσότερες αστυνομικές δομές εντός της ΕΕ. Η στοχευμένη, κοινή και απρόσκοπτη αποθήκευση δεδομένων που μπορούν να παρέχουν αμοιβαία σχετικές αποδείξεις, για παράδειγμα, είναι απαραίτητη για την επιτυχή συνεργασία ακόμη και εντός μιας αρχής.

- Η αποτελεσματική συλλογή δεδομένων αποφέρει τα συγκεκριμένα αποδεικτικά στοιχεία που είναι απαραίτητα για την επιτυχή δίωξη και τη δικαστική διαδικασία. Μόνο **η στοχευμένη αποθήκευση δεδομένων**, η οποία μπορεί να είναι απόλυτα σύμφωνη με τις νομικές απαιτήσεις, επιτρέπει την ομαλή χρήση των δεδομένων ως αποδεικτικών στοιχείων στο δικαστήριο.

Προκειμένου να διευρυνθούν οι γνώσεις και οι ικανότητες των μεμονωμένων δημοσίων υπαλλήλων όσον αφορά την αποθήκευση δεδομένων, μπορούν να διοργανωθούν ειδικές εκδηλώσεις, όπως περιγράφεται στο κεφάλαιο 11.4.

11.3.3 για την ανταλλαγή δεδομένων

Όπως ήδη αναφέρθηκε στο κεφάλαιο 11.3.1, η ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ διαφορετικών αρχών/οργανισμών είναι συχνά απαραίτητη για την επιτυχή διαχείριση των υποθέσεων εργασιακής εκμετάλλευσης. Αυτό είναι απαραίτητο από δύο απόψεις, αφενός σε εθνικό επίπεδο και αφετέρου σε διεθνές επίπεδο. Ανεξάρτητα από τη μορφή της συνεργασίας, η απρόσκοπτη ανταλλαγή γνώσεων διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στη διασφάλιση της αποτελεσματικής συνεργασίας και έχει αποδειχθεί ότι βελτιώνει σημαντικά την απόδοση της αστυνομίας και τα αποτελέσματα των ερευνών (Dean, Filstad και Gottschalk 2006). Συνεπώς, στη συνέχεια, περιγράφονται τα διάφορα επίπεδα ανταλλαγής. Ο στόχος των εκπαιδευτικών προγραμμάτων είναι η προώθηση της ανταλλαγής μεταξύ των διαφόρων φορέων σε (τουλάχιστον) έξι κράτη μέλη της

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

ΕΕ που συμμετέχουν στο πρόγραμμα και η ανάδειξη της προστιθέμενης αξίας της διεθνούς συνεργασίας στην καταπολέμηση των διεθνών συμμοριών.

Αρχικά, σε **εθνικό επίπεδο**, είναι σχεδόν απαραίτητο να γίνεται ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ διαφορετικών αρχών, όπως οι επιθεωρήσεις εργασίας και οι αστυνομικές αρχές, αλλά και με μη κρατικούς φορείς, όπως ΜΚΟ που ασχολούνται με την προστασία των θυμάτων, ιατρικές εγκαταστάσεις ή ανεξάρτητα κέντρα νομικής συμβουλευτικής. Οι εθνικές νομικές βάσεις για την ανταλλαγή δεδομένων αυτού του είδους ποικίλλουν σημαντικά εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συχνά, δεν υπάρχουν συγκεκριμένες εθνικές διαδικασίες ανταλλαγής δεδομένων σχετικά με την εμπορία ανθρώπων, αλλά κάθε οργανισμός πρέπει να τηρεί το εθνικό νομικό πλαίσιο ανταλλαγής δεδομένων με τους διάφορους φορείς (π.χ. διαφορετικοί κανονισμοί για τις αρχές επιβολής του νόμου σε σχέση με τις μη κυβερνητικές οργανώσεις). Ομοίως, τα τεχνικά μέσα ανταλλαγής δεδομένων, καθώς και τα αντίστοιχα έθιμα και πρακτικές στην ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των διαφόρων φορέων, διαφέρουν επίσης σε μεγάλο βαθμό. Τελικά, όμως, η συνεργασία, και σε κάποιο βαθμό η ανταλλαγή δεδομένων, είναι απολύτως απαραίτητη, διότι συνήθως κανένας από τους φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση των περιπτώσεων εργασιακής εκμετάλλευσης δεν μπορεί να παρέχει όλες τις υπηρεσίες, τις δράσεις και τα μέσα που απαιτούνται για την επιτυχή διαχείριση. Πώς μπορεί λοιπόν να βελτιωθεί η εθνική ανταλλαγή δεδομένων και να καταστεί αποτελεσματική; Και σε αυτό το σημείο απαιτούνται προγράμματα κατάρτισης, προσαρμοσμένα στις εθνικές ανάγκες, τα οποία να συνδέουν όλους τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς και να ευαισθητοποιούν σχετικά με τις ευκαιρίες και τους περιορισμούς, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που πρέπει να βελτιθούν όσον αφορά την ανταλλαγή δεδομένων. Ένα σχέδιο τέτοιου προγράμματος κατάρτισης, καθώς και χρήσιμες συμβουλές για τον σχεδιασμό και την υλοποίησή του, περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο

4 - η προτεινόμενη δραστηριότητα που θα πρέπει να καλύπτει όλα τα προαναφερθέντα θέματα.

Η κατάσταση είναι παρόμοια όσον αφορά την ανταλλαγή δεδομένων σε **διεθνές επίπεδο**. Και σε αυτήν την περίπτωση, τα νομικά πλαίσια και οι πρακτικές διαδικασίες διαφέρουν σημαντικά. Πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ της συνεργασίας μεταξύ κρατών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τρίτων χωρών και χωρών που έχουν συνάψει διμερείς συμφωνίες για διεθνή αστυνομική συνεργασία. Δεν είναι πάντα, αλλά συχνά η εμπορία ανθρώπων και ως εκ τούτου και η εργασιακή εκμετάλλευση, αποτελεί διεθνές φαινόμενο. Συγκεκριμένα, συχνά απαιτείται στοχευμένη διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ των αρχών για την εξάρθρωση του οργανωμένου εγκλήματος που δραστηριοποιείται διεθνώς σε αυτόν τον τομέα. Ο τομέας αυτός του οργανωμένου εγκλήματος χαρακτηρίζεται επίσης από εκβιομηχάνιση και κατακερματισμό. Το οργανωμένο έγκλημα αντικατοπτρίζει τη δομή των αρχών επιβολής του νόμου που το καταπολεμούν, με πολύπλοκο καταμερισμό εργασίας. Οι εγκληματικές δραστηριότητες, όπως η εμπορία ανθρώπων, το οικονομικό έγκλημα και η διακίνηση ναρκωτικών, λειτουργούν ως αλληλένδετα δίκτυα, τα οποία συγκεντρώνουν διάφορους παράγοντες με εξειδικευμένες δεξιότητες και εμπειρογνώμοσύνη. Σε επιχειρησιακό επίπεδο, η εξειδίκευση αυτή προχωρά ακόμη περισσότερο, με εγκλήματα όπως η εμπορία ανθρώπων να υποδιαιρούνται σε μικρότερα, «εκβιομηχανισμένα» τμήματα. Κάθε παράγοντας είναι υπεύθυνος μόνο για ένα συγκεκριμένο μέρος της διαδικασίας, χωρίς να έχει γνώση του συνόλου του συστήματος. Αυτός ο κατακερματισμός καθιστά την επιβολή του νόμου πολύ πιο δύσκολη, καθώς οι αρχές συχνά δυσκολεύονται να εντοπίσουν την πλήρη δομή της εγκληματικής επιχείρησης. Αυτά τα δίκτυα εκτείνονται σε πολλές χώρες ή ακόμη και ηπείρους και είναι επιχειρήσεις υψηλού κινδύνου, αλλά και υψηλής κερδοφορίας (Sheptycki 2007).

Και πάλι, συνιστάται ένα ειδικό πρόγραμμα κατάρτισης, όπως περιγράφεται στο κεφάλαιο 4 της προτεινόμενης δραστηριότητας, για τη βελτίωση της διεθνούς συνεργασίας και της κατανόησης των πιθανών μηχανισμών, και συνεπώς της διεθνούς ανταλλαγής δεδομένων.

11.4 Προτεινόμενη δραστηριότητα για το κεφάλαιο

Πίνακας 1. Παρουσιάσεις εμπειρογνομόνων και άσκηση προσομοίωσης σχετικά με την εργασιακή εκμετάλλευση

Όνομα δραστηριότητας	No 1: Παρουσιάσεις εμπειρογνομόνων
Είδος δραστηριότητας	Παρουσιάσεις σχετικά με τις εθνικές διαδικασίες και δυνατότητες: • νομικό και δεοντολογικό πλαίσιο για την αποθήκευση και την ανταλλαγή δεδομένων • τεχνικές πτυχές και συστάσεις • τυποποιημένες διαδικασίες λειτουργίας • βέλτιστες πρακτικές

Διάρκεια	30 λεπτά έως 1,5 ώρα, ανάλογα με τις ανάγκες των συμμετεχόντων
Μαθησιακοί στόχοι	Οι εκπαιδευόμενοι θα εξοικειωθούν με τις ισχύουσες διαδικασίες, τις ευκαιρίες και τους περιορισμούς για την αποθήκευση και την ανταλλαγή δεδομένων.
Απαιτούμενα υλικά	Ιδανικά: • Σύντομη παρουσίαση του θέματος (π.χ. PPT) • Ζωντανές παρουσιάσεις για εργαλεία και τεχνικές διαδικασίες
Οδηγίες για τον συντονιστή	Προετοιμασία • Εντοπισμός κατάλληλων εμπειρογνομόνων: Νομικοί, τεχνικοί, αξιωματούχοι με εμπειρία στην αποθήκευση και ανταλλαγή δεδομένων σε περιπτώσεις εμπορίας ανθρώπων/εργατικής εκμετάλλευσης • Προσδιορίστε εάν θα προσκαλέσετε μόνο τις αρχές ή όλους τους σχετικούς φορείς: Αυτό μπορεί να εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τους περιορισμούς των απαιτήσεων ασφάλειας/εμπιστευτικότητας. Μέρη των συστημάτων και διαδικασιών πληροφορικής των αρχών επιβολής του νόμου ενδέχεται να υπόκεινται σε περιορισμούς και, ως εκ τούτου, δεν μπορούν να παρουσιαστούν ή/και να συζητηθούν παρουσία μη κρατικών φορέων. Εάν προβλέπεται η

παρουσίαση ή η συζήτηση τέτοιων πληροφοριών, εξετάστε το ενδεχόμενο να διοργανώσετε δύο ξεχωριστές εκδηλώσεις ή συνεδρίες: μία μόνο με όσους έχουν εξουσιοδότηση πρόσβασης σε πληροφορίες που υπόκεινται σε περιορισμούς και μία με όλους τους σχετικούς φορείς

- Αξιολογήστε το επίπεδο γνώσεων και εμπειρίας των εκπαιδευομένων και ενημερώστε αναλόγως τους συμμετέχοντες εμπειρογνώμονες
- Δημιουργήστε ένα πρόχειρο πρόγραμμα σε συνεργασία με τους εμπειρογνώμονες.
- Συμφωνήστε για την ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής.
- Εάν χρειάζεται, οργανώστε το γεύμα.
- Διευκρινίστε εάν οι εμπειρογνώμονες χρειάζονται τεχνικό εξοπλισμό που θα πρέπει να παρέχεται στον χώρο διεξαγωγής. Εάν ναι, προετοιμαστείτε αναλόγως.
- Στείλτε προσκλήσεις σε όλους τους εμπειρογνώμονες και τους εκπαιδευόμενους

Ατζέντα για την υλοποίηση (παράδειγμα)

1. Καλωσόρισμα από τον συντονιστή
2. Παρουσίαση του εμπειρογνώμονα 1
3. Ερωτήσεις και απαντήσεις

	4. Παρουσίαση του εμπειρογνώμονα 2 5. Ερωτήσεις και απαντήσεις 6. Κ.λπ. Εάν επιθυμείτε, συνεχίστε με τη Δραστηριότητα αριθ. 2 (βλ. παρακάτω)
Φυλλάδια	Σε περίπτωση που οι ειδικοί επιθυμούν να προετοιμάσουν φυλλάδια για τους συμμετέχοντες, αυτό είναι ιδιαίτερα επιθυμητό
Όνομα δραστηριότητας	No. 2: Επιτραπέζια άσκηση σχετικά με την εργασιακή εκμετάλλευση
Είδος δραστηριότητας	Ασκήσεις προσομοίωσης / Ομαδική συζήτηση
Διάρκεια	1-3 ώρες, ανάλογα με τον διαθέσιμο χρόνο και τις ανάγκες των εκπαιδευομένων (π.χ. περισσότερο εάν η εκπαιδευτική συνεδρία πρέπει να επικεντρωθεί πραγματικά σε αυτό το θέμα)
Μαθησιακοί στόχοι	Οι εκπαιδευόμενοι θα εξοικειωθούν με τις ισχύουσες διαδικασίες, τις ευκαιρίες και τους περιορισμούς για την αποθήκευση και την ανταλλαγή δεδομένων

	Οι εκπαιδευόμενοι θα εντοπίσουν κενά και αβεβαιότητες στις γνώσεις τους, στις τυπικές διαδικασίες λειτουργίας και στις τεχνικές διαδικασίες Τα εντοπισμένα κενά και αβεβαιότητες θα συζητηθούν από κοινού και θα εξεταστούν προτεινόμενες λύσεις ή/και εναλλακτικές επιλογές
Απαιτούμενα υλικά	Ένα υποκείμενο αρχείο υπόθεσης/σενάριο: Εδώ, μπορεί να χρησιμοποιηθεί είτε ένα (προσαρμοσμένο/απλοποιημένο/ανώνυμο) αρχείο υπόθεσης της χώρας/περιοχής σας είτε μια προσομοιωμένη υπόθεση. Το τελευταίο μπορεί να βρεθεί ως μέρος του έργου ERADICATING 2 WP4 στο D4.3 «Έκθεση για το ERADICATING II: Εξειδικευμένα μαθήματα κατάρτισης – Εφαρμογή και αξιολόγηση» Συνιστάται ο συντονιστής, πριν από την υλοποίηση της Δραστηριότητας αριθ. 2, να εξετάσει λεπτομερώς την επιλεγμένη πραγματική ή προσομοιωμένη υπόθεση και να προσθέσει διεγερτικές, προκλητικές ερωτήσεις. Οι ερωτήσεις αυτές έχουν ως στόχο να κάνουν τους εκπαιδευόμενους να σκεφτούν, π.χ. πώς θα προχωρούσαν σε κρίσιμες φάσεις της διαχείρισης της υπόθεσης, ποιοι άλλοι παράγοντες θεωρούν χρήσιμο να εμπλακούν και πώς, εστιάζοντας στον τρόπο αποθήκευσης και ανταλλαγής δεδομένων. Οι ερωτήσεις που τίθενται είναι ευπρόσδεκτες για να ανοίξουν συζητήσεις μεταξύ

	όλων των εκπαιδευόμενων σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές, τις περαιτέρω δυνατότητες και τους περιορισμούς από νομική, τεχνική και διαδικαστική άποψη. Επιπλέον, εάν είναι επιθυμητό, μια παρουσίαση (π.χ. PPT) που απεικονίζει την επιλεγμένη υπόθεση.
Οδηγίες για τον συντονιστή	Ιδανικά ως εξής: • Ακολουθήστε τα βήματα προετοιμασίας που αναφέρονται στη Δραστηριότητα No. 1 • Πρόσθετη προετοιμασία: Επιλέξτε και προετοιμάστε μια περίπτωση όπως αναφέρεται παραπάνω στην ενότητα «Απαιτούμενα υλικά» • Πρόσθετη προετοιμασία: Παράλληλα με τη Δραστηριότητα αρ. 1, επιλέξτε προσεκτικά την ομάδα-στόχο σας. Εάν χρειαστεί, π.χ. λόγω περιορισμών ασφαλείας, διοργανώστε δύο ξεχωριστές εκδηλώσεις ή συνεδρίες. Μία μόνο με όσους έχουν εξουσιοδότηση πρόσβασης σε περιορισμένες πληροφορίες. Μία με όλους τους σχετικούς φορείς • Για την υλοποίηση: Εκτελέστε τη Δραστηριότητα αρ. 1 • Ολοκληρώστε τη Δραστηριότητα αρ. 1 • Εισάγετε τους εκπαιδευόμενους στη Δραστηριότητα αρ. 2

	• Παρουσιάστε την επιλεγμένη περίπτωση στους εκπαιδευόμενους, προσθέτοντας διεγερτικές ερωτήσεις όποτε κρίνεται χρήσιμο. • Αφήστε τους εκπαιδευόμενους να συζητήσουν ελεύθερα, συντονίστε και κατευθύνετε τη συζήτηση όποτε είναι απαραίτητο και σκόπιμο και ζητήστε τη συμβουλή/αξιολόγηση των εμπειρογνομώνων • Μετά την ολοκλήρωση της περίπτωσης, συνοψίστε τα κύρια αποτελέσματα και επιτρέψτε περαιτέρω συζητήσεις, εάν υπάρχουν

11.5 Αναφορές

Dean, Geoff, Cathrine Filstad και Petter Gottschalk. 2006. *Ανταλλαγή γνώσεων στις ποινικές έρευνες: Μια εμπειρική μελέτη της νορβηγικής αστυνομίας ως «Value Shop»*. *Criminal Justice Studies* 19(4):423–37. doi: 10.1080/14786010601083694.

Sheptycki, James William Edward. 2007. *Διακρατικό έγκλημα και διακρατική αστυνόμευση: Διακρατικό έγκλημα και διακρατική αστυνόμευση*. *Sociology Compass* 1(2):485–98. doi: 10.1111/j.1751-9020.2007.00022.x.

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

11.6 Σκέψεις

Αφού διαβάσετε αυτό το κεφάλαιο, σκεφτείτε τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Ποιες είναι οι πιο σημαντικές γνώσεις που αποκτήσατε από αυτή την εκπαίδευση και πώς θα επηρεάσουν την εργασία σας;
- Πώς η εκπαίδευση ενίσχυσε την κατανόησή σας για τις προσεγγίσεις που βασίζονται στο τραύμα και επικεντρώνονται στο θύμα;
- Ποιες προκλήσεις προβλέπετε κατά την εφαρμογή των πρακτικών που συζητήθηκαν και πώς μπορείτε να τις αντιμετωπίσετε;
- Πώς μπορεί η διαυπηρεσιακή συνεργασία να βελτιώσει την υποστήριξη και την προστασία των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων στο πλαίσιο του ρόλου σας;
- Ποια συγκεκριμένα μέτρα θα λάβετε για να αντιμετωπίσετε τις ιδιαίτερες ευπάθειες των θυμάτων, όπως οι πρόσφυγες ή οι εκτοπισμένοι;
- Ποια εργαλεία ή στρατηγικές από την εκπαίδευση θεωρείτε πιο πολύτιμα και πώς θα τα χρησιμοποιήσετε στις καθημερινές σας ευθύνες;

www.eradicating2project.eu

**Co-funded by
the European Union**

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (χορηγός). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.